Collegevoorstel

Vergadering van: Zie voorblad
Team: Bestuur en Communicatie
Opsteller: Rient Heerink
Telefoonnummer: 14 0575

1301605 – Jaarlijkse evaluatie Verordening inspraak participatie en uitdaagrecht gemeente Zutphen 2025

Portefeuillehouder:	Sjoerd Wannet
Openbaar:	Openbaar
Soort punt:	Besluitvormend
Procedure raad:	Memo's en collegestukken (ter info raad)

Besluit

---

1. Het college besluit de Jaarlijkse evaluatie participatie, Stand van zaken Verordening inspraak participatie en uitdaagrecht gemeente Zutphen 2025 d.d. 19 maart 2026 vast te stellen.
2. Het college besluit de raad te informeren over de Jaarlijkse evaluatie participatie, Stand van zaken Verordening inspraak participatie en uitdaagrecht gemeente Zutphen 2025, conform bijgevoegd memo, waarmee de motie Opstellen participatieverslag (2025-M0037) als afgehandeld kan worden beschouwd.

Inleiding

In de Verordening Inspraak, Participatie en Uitdaagrecht gemeente Zutphen 2025 (hierna ook: de Participatieverordening) 2025 is vastgelegd dat het college jaarlijks een evaluatie uitvoert van de wijze waarop inspraak- en participatieprocessen binnen de gemeente worden georganiseerd. Daarnaast heeft de gemeenteraad in een motie (2025-M0037) nadrukkelijk verzocht om specifiek de wijze van participatie te evalueren en hierbij aandacht te besteden aan de uitvoering van het beleidskader en de praktijk in lopende projecten. Met deze memo geeft het college uitvoering aan zowel de evaluatieplicht uit de verordening als aan de oproep uit de vermelde motie.

Beoogd effect

Het beoogde effect van deze jaarlijkse evaluatie is om inzichtelijk te maken hoe we afgelopen jaar invulling hebben gegeven aan de Participatieverordening. De evaluatie geeft inzicht in wat goed

gaat, waar knelpunten ontstaan en welke verbeteringen nodig zijn om participatieprocessen beter te organiseren. Dit doen we conform de evaluatievragen in de Participatieverordening, zodat we jaarlijks kunnen kijken waar we staan op het gebied van participatie en welke stappen we nog moeten zetten om de samenwerking met de samenleving te verbeteren.

Argumenten

1.1 De evaluatie geeft volledig uitvoering aan motie 2025-M0037.
De motie verzocht expliciet om een evaluatie van de Verordening inspraak, participatie en uitdaagrecht conform de 4 evaluatievragen in de verordening.

1.2 De evaluatie geeft invulling aan de verplichting voor een jaarlijkse evaluatie vanuit de verordening inspraak, participatie en uitdaagrecht.
In de Verordening inspraak, participatie en uitdaagrecht gemeente Zutphen 2024 is vastgelegd dat het college jaarlijks rapporteert over de organisatie en uitvoering van participatie- en inspraakprocessen. Deze evaluatie geeft invulling aan deze verplichting.

2.1 We informeren de raad over de organisatie van participatieprocessen.
De participatieprocessen verlopen vaak goed. Dat wil zeggen dat het participatieproces bijgedragen heeft aan het versterken van de kwaliteit van de inhoudelijke keuzes die in projecten en beleidsvraagstukken gemaakt zijn. Sommige participatieprocessen verliepen stroever. De kwaliteit van de organisatie van participatieprocessen hing afgelopen jaar sterk af van:

- De ervaring en kwaliteiten van individuele medewerkers;
- De samenwerking in de participatiedriehoek (inhoud, wijkregie, communicatie), want dit blijkt een succesfactor, maar wordt niet overal toegepast;
- De mate waarin vooraf wordt vastgesteld welke kennis en capaciteit voor het participatieproces vereist zijn, en waarbij, wanneer dit nodig blijkt, tijdig externe deskundigheid en capaciteit wordt ingeschakeld.

Daarnaast lukte het in 2025 binnen de ambtelijke organisatie nog maar beperkt om geleerde lessen over participatie permanent te borgen. Ook ontbrak het in 2025 nog aan een herkenbare, eenduidige werkwijze voor participatieprocessen. Dit zijn aandachtspunten die worden verwerkt in een Zutphense werkwijze voor inwonersparticipatie, welke in 2026 voor de gemeentelijke organisatie wordt ontwikkeld en geïmplementeerd.

2.2 We informeren de raad over de bestuurlijke rolverdeling.
De rolverdeling tussen college en gemeenteraad is in het beleidskader en de samenspraakwijzer onvoldoende vastgelegd en er is momenteel onvoldoende duidelijkheid over wat “succesvolle participatie” betekent, waardoor verwachtingen verschillen en extra trajecten kunnen ontstaan.

2.3 We informeren de raad over de kosten van participatie.
Er is geen structureel budget en formatie voor inwonersparticipatie. Budget wordt incidenteel georganiseerd rondom projecten. Wel zijn er communicatieadviseurs en één participatieregisseur. Het komende jaar onderzoeken we in hoeverre het wenselijk is om hierin meer centraal te organiseren om hiermee inwonersparticipatie beter te borgen.

2.4 We informeren de raad over de inzet van het uitdaagrecht.
Het uitdaagrecht is opgenomen in de Participatieverordening, maar er zijn nog geen casussen uitgevoerd.

Kanttekeningen

1.1 Er is tot op heden geen centrale registratie of monitoring van participatieprocessen.

Hierdoor konden sommige evaluatievragen niet binnen afzienbare tijd beantwoord worden. Om toch invulling te kunnen geven aan deze evaluatie, zijn gesprekken gevoerd met betrokken ambtenaren.

Communicatie
Er wordt niet actief extern gecommuniceerd over deze evaluatie. Intern zijn betrokkenen al op de hoogte gebracht van de inhoud van de evaluatie.

Uitvoering
Met deze evaluatie is uitvoering gegeven aan de jaarlijkse rapportageplicht uit de Participatieverordening. Daarmee wordt tevens motie 2025-M0037 als afgehandeld beschouwd. Voortaan kijkt het college ieder jaar terug op de participatie in het voorafgaande jaar. In Q1 2027 ontvangt de raad de volgende jaarlijkse evaluatie.

Om volgend jaar beter te kunnen evalueren en te sturen op betere uitkomsten van de evaluatie, ondernemen we momenteel de volgende stappen:

- Ontwikkelen van een Zutphense werkwijze voor inwonersparticipatie. Waarmee afstemming aan de voorkant versterkt wordt, zodat communicatie en besluitvorming duidelijker verlopen.
- Ontwikkelen van centrale monitoring om beter te leren van participatieprocessen en maken integraal kostenoverzicht voor meer transparantie en sturing.

We sturen erop aan dat deze ontwikkelingen in Q2 van 2026 geïmplementeerd worden.

Daarnaast staat in de evaluatie de volgende aanbeveling:

- We komen met een voorstel om in het beleidskader Samenwerken aan een sterk Zutphen duidelijke afspraken op te nemen over de bestuurlijke rolverdeling en criteria voor succesvolle participatie. Dit helpt om verwachtingen beter te managen, consistent te werken en op een gelijkwaardige manier samen te werken met de samenleving.

Evaluatie
Niet van toepassing. Deze evaluatie wordt op grond van de Participatieverordening jaarlijks herhaald.

Financiële consequenties
Voor het evalueren van de Participatieverordening zijn geen financiële middelen nodig.

Verder benoemen we in de evaluatie dat budget incidenteel wordt georganiseerd rondom projecten. Er is geen structureel budget, wel zijn er communicatieadviseurs en één participatieregisseur.

Bijlagen
1301605 - Memo raad - Evaluatierapport stand van zaken verordening inspraak participatie en uitdaagrecht 2025
1301605 - Bijlage 1 - Evaluatie Verordening inspraak, participatie en uitdaagrecht 2025